

A Baky-féle puccskísérlet és a budapesti zsidók deportálására szőtt terv

A német megszállás után az első három hónapban Horthy tartózkodott számos államfői kötelezettsége gyakorlásától. A németek és a magyar nácik teljes mértékben kihasználták a kormányzó passzivitását, és szuverenitásának tekintélye alatt sok mindent végrehajtottak közös programjukból, ideértve a végleges megoldást is. A kormányzó államügyektől való tartózkodása következtében fellépő hatalmi űrt – e tartózkodás a passzív ellenállás látványos, de történeti távlatból tekintve meddő, sőt káros megnyilvánulása volt – nagymértékben a belügyminisztériumot irányító szélsőjobboldali elemek, Baky, Endre és Jaross töltötték be, akik a fontosabb erőszakszervezetek felett rendelkeztek (hivatalnoki kar, rendőrség, csendőrség). Június végére ez a hármás, és különösen Baky, aki közvetlenül a csendőrséget irányította, elhatározta, hogy megkaparintja a hatalmat a nemzetiszocialisták számára.⁴⁰ Baky ambícióit nemcsak a korlátlan hatalom iránti vágy táplálta, hanem az az elhatározása is, hogy befejezi a magyar zsidóság likvidálását. Az utóbbi szempont különös jelentőséget kapott a minisztertanácsi ülések fényében, melyek felvetették az atrocitások és a deportálások befejezésének lehetőségét.

Baky forgatókönyve mindkét cél egyidejű elérését irányozta elő. Egyik első terve, mely kudarcot vallott, majdnem olyan bizarr volt, mint amennyire sikertelen. Arról volt szó, hogy behatolnak Horthy magánrezidenciájába a királyi palotában, és letartóztatják. E terv kivitelezése érdekében június 29-én éjjel Görgey Vince, Baky egyik közeli munkatársa az *Új Magyarország* c. nyilas napilapnál, a Rátz Jenő miniszterelnök-helyettes által újonnan létrehozott Nemzetmentő Szervezet vezetője, megpróbálta meggyilkolni Bárczy István miniszterelnökségi államtitkárt. Összejátszva egy nyilas repülőszázadossal, Láng Kornállal, Görgey ezután megpróbálta megszerezni a kapukulcsot ahhoz az alagúthoz, mely a kormány hivatali épületét a kormányzó palotabeli magánlakosztályával kötötte össze.⁴¹

Ennek a bizarr tervnek a kudarca után Baky realizistikusabb elképzelést dolgozott ki, melynek főbb vonalait június végén vitatták meg a Budapest környéki zsidók deportálásáról tartott tanácskozás keretében. Ferenczy szerint a tanácskozáson a szokott zsidótlanító szakértők vettek részt, köztük Eichmann és Endre, valamint Faragho Gábor, a csendőrség főparancsnoka.⁴² A tanácskozás résztvevői titkos tervet dolgoztak ki, mely számításba vette nemcsak a különleges budapesti körülményeket, hanem a változóban lévő politikai légkört is. Számoltak azzal a ténnyel, hogy a budapesti zsidók nem összefüggő gettóban laktak, hanem szét-